

Miljökonsekvensbeskrivning av Älmhults kommuns Översiktsplan 2006

Innehållsförteckning

Inledning	3
Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll	3
Översiktsplanens syfte och viktigaste innehåll	4
Nollalternativet	5
Miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs	5
Miljöförhållanden i de områden som kan antas påverkas betydligt	7
Relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap miljöbalken	8
Relevanta miljö kvalitetsmål	9
Betydande miljöpåverkan	16
Åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande miljöpåverkan	18
Åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförande av planen medför	18
Icke-teknisk sammanfattning	19
Underlagsmateriel	20

Inledning

Sedan den 21 juli 2004 gäller nya bestämmelser om miljöbedömningar i miljöbalken. Bestämmelserna ska enligt plan- och bygglagen tillämpas för översiktsplaner och detaljplaner. Vid tillämpningen av denna paragraf gäller MKB- förordningen (1998:905) med bilagor. Enligt 4 § MKB- förordningen anges att en översiktsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta innebär att alla översiktsplaner ska miljöbedömas.

Kravet på miljöbedömningar gäller enligt övergångsbestämmelserna (SFS 2004:606) de planer som ”formellt började förberedas” efter den 21 juli 2004. För planer som ”formellt började förberedas” före den dagen och som antas före den 21 juli 2006 behöver bestämmelserna om miljöbedömningar inte tillämpas. Med hänvisning till att översiktsplanen för Älmhults kommun inte antagits före detta datum ställs krav på en översiktlig miljöbedömning av planen.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll

Enligt Miljöbalken 6 kap 12 § ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla följande:

1. Sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program.
2. En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs.
3. En beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt.
4. En beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap eller ett annat område av särskilt betydelse för miljön.
5. En beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planen eller programmet.
6. En beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kultur lämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.
7. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.
8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.
9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför
10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-9.

Översiktsplanens syfte och viktigaste innehåll

Översiktsplanen är ett samlat beslutsunderlag, som belyser allmänna intressen och kommunens miljösituation. Den är också ett handlingsprogram, som visar vad kommuninnevånarna kan vänta sig i framtiden. Översiktsplanen är vägledande för kommande beslut.

Planen syftar till att utveckla både tätorter och landsbygd med avseende på boende, industri/handel, trafiksäkerhet och miljö. För att uppnå detta redovisar planen bland annat följande:

1. Varje tätort/ort har anvisade utredningsområden för framtida boende.
2. Planen redovisar 12 utredningsområden för framtida bostäder (helårs- och/eller fritids) med strandnära lägen.
3. Varje tätort/ort (med undantag av Pjätteryd) har anvisade utredningsområden för framtida industri/handel.
4. I anslutning till Älmhults tätort redovisas utredningsområde för framtida miljöstörande verksamheter.
5. För Älmhults tätort redovisas, för att minska genomfartstrafik genom centrum och befintliga och framtida bostadsområden, framtida vägar såsom anslutning av Hallandsvägen till riksväg 23, förbifart sydväst Klöxhult och förbifart väster Norregårdsområdet.
För orterna Häradsbäck och Liatorp redovisas framtida förbifarter. För Energyda redovisas planskild korsning med stambanan.
6. För öka trafiksäkerheten för de oskyddade trafikanterna redovisas för Älmhults tätort gång- och cykelvägar i Klöxhult, utmed Gotthards Gata och utmed Danska vägen. Gång- och cykelvägar redovisas mellan Delary och Ryfors, mellan Liatorp och Diö samt utmed väg 120 i Häradsbäck.

Planen redovisar ställningstagandet ”att genomföra en fördjupad översiktsplan för utredningsområden i anslutning till sjön Möckeln med avseende på bostadsbebyggelse, turism, kultur- och naturvård.”

8. Planen redovisar flera ställningstaganden i syfte att förbättra miljö. Exempel på sådana ställningstaganden är: ”att arbeta för fortsatt fjärrvärmeutbyggnad inom Älmhults tätort baserad på förnybart bränsle”, ”att utreda förutsättningar för fjärrvärme även i andra tätorter än Älmhult”, ”att utveckla policyn för inköp av fordon med inriktningen att fler fordon ska drivas med alternativa bränslen”.

Nollalternativet

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla ett så kallat nollalternativ. Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om det aktuella planförslaget inte genomförs och bedöms få följande konsekvenser:

1. Etablering av nya bostäder sker endast i anslutning till befintliga planområden
2. Strandnära bebyggelse i större omfattning kommer inte till stånd.
3. Etablering av nya verksamheter (industri/handel) sker endast i anslutning till befintliga planområden för industri/handel
4. Utredningsområde för framtida miljöstörande verksamheter kommer inte tillstånd
5. För Älmhults tätort sker ingen anslutning av Hallandsvägen till riksväg 23. Förbifart sydväst Klöxhult och förbifart väster Norregårdsområdet kommer inte att utföras. Förbifart Liatorp, inkl planskild korsning, och planskild korsning utmed stambanan i Ene-ryda kommer att utföras. Förbifart Häradsbäck kommer inte att utföras.
6. Gång- och cykelvägar utbyggs enligt planen.
7. En fördjupad översiktsplan för utredningsområden i anslutning till sjön Möckeln kommer inte till stånd.
8. De flesta ställningstagandena med syfte att förbättra miljön kvarstår.

Föreliggande miljökonsekvensbeskrivning beskriver förslaget till översiktsplan och nollalternativet. Med hänvisning till översiktsplanens karaktär bedömer kommunen förutsättningarna för att redovisa andra trovärdiga alternativ som mindre realistiska.

Miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs

Älmhults kommun är den fjärde största kommunen i Kronobergs län med en total yta av 983 km², varav landarealen 895 km², och ca 15 350 invånare. Landsbygd med skog och sjöar dominerar. Av tätorterna är Älmhult den klart dominerande med ungefär hälften av kommunens invånare. Södra stambanan, riksväg 23 och länsväg 120 är de betydelsefullaste inslagen av infrastruktur i kommunen. Etableringen av kombiterminalen i Älmhults södra del har skapat ett miljövänligt transportsystem och minskat den trafikbelastningen som annars skulle vara följden av IKEA:s omfattande lagerhantering. Antalet lastenheter (units) per uppgår för närvarande till ca 40 000.

Inom kommunen finns 10 områden som är riksintresse för naturvård och 14 natura 2000-områden. Inom kommunen finns 16 biotopskyddsområden och 286 områden med nyckelbiotoper. Det av Länsstyrelsen år 1989 presenterade naturvårdsprogrammet innehåller för kommunens del 23 områden av klass 1 (särskilt stora naturvärden) och 41 områden av klass 2 (mycket stora naturvärden).

En stor del av länsväg 120:s genomfartstrafik går idag genom Älmhults centrum med miljöbelastning och trafiksäkerhetsproblem som följd. Länsväg 120:s genomfartstrafik genom Häradsbäck och Delary innebär i huvudsak trafiksäkerhetsproblem. Kombiterminalens koppling till länsväg 120 och vidare till väg E4 sker idag i huvudsak via en gata som har karaktären av en lokal industrigata.

En 50 kV- kraftledning är belägen öster om riksväg 23 och ligger utanför tätorterna.

Under sommaren 2002 och vintern 2006/07 uppträdde för sjön Möckeln extremt höga vattenstånd. Vattenstånden närmade det för sjön högsta uppmätta.

Effekterna av stormarna Gudrun och Per är idag svåra att till fullo bedöma. Landskapsbilden har i stor omfattning förändrats och den snabbare vattenavrinningen till sjöar och vattendrag skapar för dessa negativa konsekvenser.

Stena Aluminium AB:s aluminiumsmältverk har ett centralt läge i Älmhults tätort. Närheten till bebyggelse liksom det behov av transport med farligt gods som verksamheten alstrar innebär mindre goda miljöförhållanden.

Ny bostadsbebyggelse inom detaljplanelagda områden sker idag till största delen inom Älmhults tätort och där inom den nordvästra kvadranten och väster om Ljungbyvägen. En fortsatt expansion inom detta område utan en avlastning av Ljungbyvägen skapar på sikt trafiksäkerhetsproblem och miljöbelastning inom befintliga bostadsområden i anslutning till vägen.

Industrins huvudsakliga expansion sker idag i Älmhults tätort och i dess södra delar. Med undantag av trafikfrågorna bedöms detta inte utgöra något miljöproblem.

Idag har endast Älmhults tätort tillgång till fjärrvärme medan etablerad närvärme finns i anslutning till de kommunala anläggningarna i Diö.

I det fall planen inte genomförs bedöms miljöns sannolika utveckling bli i huvudsak följande:

Bostadsbebyggelse

Tillkommande bostadsbebyggelse kommer att i huvudsak ske i anslutning till befintlig bebyggelse och i tätorter med fjärrvärme kommer uppvärmningssättet till största delen vara biobaserad fjärrvärme. Den tillkommande bebyggelsen kommer inte att vara i konflikt med strandskyddet eller några naturvärden. Den tillkommande bebyggelsen kommer att använda sig av redan utbyggd vägstruktur. Detta kommer att innebära en försämrad trafikmiljö i utbyggda bostadsområden.

Industri/handel

Etablering av tillkommande verksamheter sker i anslutning till befintliga verksamheter med utnyttjande av befintlig vägstruktur. Transport av farligt gods kommer att ske inom befintlig vägstruktur med kvarstående och ökad risk. Förutsättningar för utlokalisering av verksamheter som kan betecknas som störande kommer att saknas.

Trafik

Transportarbetet på landsväg bedöms att öka även i fortsättningen. Det innebär främst för Älmhults tätort att belastningen på det befintliga vägnätet ytterligare ökar med påföljd att miljö- och trafiksäkerhetsproblemen förstärks. Godstransporter på bil till och från kombiterminalen med destination utanför Älmhults tätort ökar trafiktrafikbelastning på vägarna till terminalen.

Miljöförhållanden i de områden som kan antas påverkas betydligt

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostadsbebyggelse i anslutning till sjöarna Möckeln, Kalvsjön, Steningen, Hängasjön, Vägslasjön, Römningen, Femlingen och Helge å.

Sjön Möckeln utgör råvattentäkt för Älmhults tätort, riksintresse för naturvård och friluftsliv. Sjön är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Kalvsjön och Steningen ingår i riksintresse för naturvård. Sjön är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Steningen utgör riksintresse för naturvård. Sjön är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Hängasjön ingår i riksintresse för kulturmiljövård, dock ej den norra delen som är föreslagen för kompletterande bebyggelse. Sjön är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Römningen utgör riksintresse för kulturmiljövård. Sjön är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Femlingen är upptagen i Naturvårdsprogrammet.

Helge å i Hallaryd utgör riksintresse för naturvård.

Inom Älmhults tätorts centrala delar påverkas miljön i stor omfattning av den belastning som genomfartstrafiken utgör. Belastningen utgörs främst av avgaser, buller och olycksrisker. Översiktsplanen redovisar framtida vägar vars uppgift är att begränsa dessa belastningar.

Sammanfattning

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostäder i strandnära lägen vilket kan innebära att områdena kan påverkas betydligt. Om den fortsatta planläggningen föregås av ingående analyser av bland annat lägen och omfattning bör påverkan kunna bli begränsad. I översiktsplanen redovisade vägar innebär betydande miljövinster i befintliga bostadsmiljöer, främst inom Älmhults tätort.

Ökad landsbygdsbebyggelse skapar förutsättningar för fortsatt service i de mindre orterna, t ex skolor och butiker.

Nollalternativet innebär ingen belastning på de ovan redovisade sjöarna. Däremot innebär alternativet oförändrad eller ökad miljöbelastning inom befintliga bostadsmiljöer, främst inom Älmhults tätort.

Relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap miljöbalken

Naturområden enligt 7 kap miljöbalken, vilka kan vara tillämplbara i Älmhults kommun, är Natura 2000- område, naturreservat, kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområde, strandskyddsområde och vattenskyddsområde.

Bedömningen är att det inte går att utkristallisera relevanta, befintliga miljöproblem inom tillämplbara naturområden.

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostäder som är i konflikt med strandskyddet. Strandskyddsområdena beslutas av Länsstyrelsen enligt Miljöbalken kap 7 § 13-18 och syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 m från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde). För sjön Möckeln är dock strandskyddet utökat till 200 m.

Med hänvisning till att Älmhults kommun är mycket rikt på sjöar och vattendrag och att kommunen har behov av att kunna erbjuda attraktiva tomter i strandnära lägen är kommunen kritisk till de generella strandskyddsbestämmelser som gällande lagstiftning anger. Kommunen har i översiktsplanen pekat ut 12 områden som kan vara intressanta för strandnära bebyggelse. Hälften av områdena är en utökning av redan bebyggda områden medan hälften utgörs av helt nya områden.

Relevanta miljö kvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljömål. De reviderade miljömålen för Kronobergs län antogs av Länsstyrelsens styrelse 2006-12-20. Kommunstyrelsen har vid sammanträde 2006-02-07 beslutat hur arbetet med de lokala miljömålen ska bedrivas.

Av de nationella miljömålen bedöms översiktsplanen påverka följande:

1. Begränsad miljöpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Myllande våtmarker
11. Levande skogar
12. Ett rikt odlingslandskap
13. God bebyggd miljö
14. Ett rikt växt och djurliv

Nedan redovisas vilken påverkan översiktsplanen och nollalternativet har på relevanta miljömål samt förslag till förebyggande åtgärder.

1. Begränsad klimatpåverkan

Förslaget till översiktsplan anger för Älmhults tätort utbyggnad av bostadsbebyggelse i huvudsak i den nordvästra kvadranten. Med hänvisning till att biobaserad fjärrvärme finns framdraget i anslutning till både befintlig bebyggelse och de nya områdena minskar beroendet av fossila bränslen. Kommunens mer allmänna ställningstagande i planen ”att verka för att det i nya planområden skapas förutsättningar för biobränslebaserad fjärrvärme” kan ytterligare minska beroendet av fossila bränslen

Nya verksamhetsområden i anslutning till kombiterminalen skapar förutsättningar för godstransporter på järnväg.

Översiktplanen anger viljeinriktningen att utveckla boende på landsbygden med strandnära lägen, både vad gäller helårs- och fritidsboende. Dessa boendeformer innebär ett bilberoende medan uppvärmningen i en relativt stor omfattning bedöms kunna ske biobaserat. Boendeformen kan dock skapa förutsättningar för bibehållen service i de mindre tätorterna med minskat transportbehov som följd.

Kommunens ställningstagande ”att arbeta för höjd standard på stambanan med fler tågstopp i Älmhult och även tågstopp i kommunens övriga tätorter utmed stambanan” kan skapa förutsättningar för ett ökat kollektivt resande.

Förutsättningar för vindkraft har redovisats i ett mindre område i kommunens sydvästra del. Detta kan endast i ringa omfattning bidra till begränsad miljöpåverkan.

Det ökade intresset för installationen av värmepumpar bidrar till att begränsa miljöpåverkan.

Nollalternativet redovisar ingen utbyggnad av bostäder landsbygden. I tätorter utanför Älmhult tillkommer bostadsbebyggelse endast inom redan detaljplanelagda områden. Biobaserad fjärrvärme tillkommer i huvudsak i samma omfattning som översiktsplanen. Installationen av värmepumpar har samma omfattning som översiktsplanen.

Sammanfattande bedömning

Den största andelen av tillkommande bebyggelse torde tillkomma inom områden med möjlighet till fjärrvärme baserad på biobränsle. Detta begränsar klimatpåverkan mer än tillkommande, strandnära landsbygdsbebyggelse. Tillsammans med kommunens övriga ställningstaganden bör klimatpåverkan minska trots ökat transportarbete med bil. Effekten av det allt dyrare bensinpriset och tillgången på alternativa drivmedel gör bedömningen av bilpendlingens fortsatta klimatpåverkan svårbedömd.

Nollalternativet bedöms ge oförändrad eller minskad miljöpåverkan. Mindre landsbygdsbebyggelse ger dock sämre förutsättningar för service i de mindre orterna.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

1. I exploateringsavtal ställa krav på exploatörer att ansluta ny bebyggelse till utbyggda fjärrvärmenät och där sådant saknas påverka exploatörer att delta i uppbyggnad av närvärmeverk.
2. Vid exploateringsavtal ställa extra höga krav på isolering och där fjärrvärmeanslutning inte är möjlig verka för enskilda energilösningar med minsta möjliga miljöpåverkan.
3. Vid upphandling av kommunal kollektivtrafik tillse att krav ställs på att fordon används som drivs med annat än fossila bränslen.

2. Frisk luft

Översiktplanen redovisar för Älmhults tätort nya vägar. Dessa innebär att trafikbelastningen i centrala delar minskar till förmån för bland annat luftkvaliteten i dessa delar av tätorten..

Översiktsplanens ställningstagande beträffande fjärrvärme är positivt för målet i synnerhet då den ersätter eldning med fossila bränslen och enskild vedeldning med icke miljöcertifierade pannor.

Ökat boende på landsbygden med ökad bilpendling som följd påverkar målet negativt. Dock kan ökat boende på landsbygden ge förutsättningar för fortsatt service, vilket kan påverka målet positivt.

Översiktplanens ställningstagande för ett ökat kollektivt resande påverkar målet positivt.

Nollalternativet redovisar endast med få undantag nya vägar. Detta innebär att luften i centrala Älmhult kommer att försämrast.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens förslag till nya vägar för i första hand Älmhults tätort påverkar målet positivt, medan ökad byggnation både i tätorter och på landsbygd kan påverka målet negativt i det fall uppvärmningen inte sker med största möjliga miljöhänsyn. Den sammanvägda bedömningen torde dock vara att planen ger en positiv påverkan på målet. Nollalternativet försämrar luften i centrala Älmhult.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Samma som för målet 1. Begränsad klimatpåverkan samt att tillse att de i planen redovisade nya vägarna snarast möjligt kommer till stånd.

3. Bara naturlig försurning

Samma bedömning och hur kommunen kan påverka utvecklingen som i målet 2. Frisk luft.

4. Giftfri miljö

Översiktsplanen redovisar ställningstagandena ”att verka för att kemikalieanvändningen minimeras inom jord- och skogsbruk”, ”att ge hushåll och näringsliv fortsatt bra information om möjligheterna till återanvändning, återvinning och energiutvinning” och ”att vid all planläggning och planändring analysera riskerna med förorenade markområden”.

Nollalternativet innehåller åtgärder i avsikt att minska giftbelastningen på miljön.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden innebär en positiv påverkan på målet. Nollalternativet innebär oförändrad belastning.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Genom fortlöpande information till näringsliv och hushåll beträffande kemikaliehantering och avfallsåtervinning skapas förutsättningar för att minska gifttillförseln till miljön.

Kommunen kan vid produktion av kommunala anläggningar och tjänster tillse att de miljövänligaste materielen och produkterna användes.

Genom att vid upphandling av livsmedel ställa krav på ekologiskt odlade produkter minskar gifttillförseln.

6. Säker strålmiljö

Översiktsplanen redovisar ställningstagandena ”att vid planläggning uppmärksamma och bevaka de eventuella risker magnetfält kan innebära och ha en restriktiv hållning till pla-

cering av master i anslutning till bostäder och publika lokaler”, ”att försöka identifiera områden med låg belastning av elektromagnetiska fält” och ”att verka för att befintliga elledningar, i första hand i anslutning till bebyggelse, och nya elledningar markförläggs”.

Nollalternativet innehåller inga ställningstaganden för en säkrare strålmiljö.

Både översiktsplanen och nollalternativet förutsätter krav på tillgång till bredband, vilket inte underlättar måluppfyllelsen.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen. Nollalternativet innebär oförändrad eller sämre strålmiljö.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

En tydlig redovisning av kommunens ställningstagande i samband med ansökan om koncession, bygglov mm kan bidra till måluppfyllelsen.

7. Ingen övergödning

Översiktsplanen förutsätter byggnation både i tätorterna och på landsbygden. All byggnation för boende skapar avloppsvatten, vilket trots långs gående rening ger övergödning. Ställningstagandena ”att genomföra ombyggnad av Hallaryds avloppsverk” och ”att inom nya bostads- och industriområden avsätta mark för behandling av dagvatten och där det så är möjligt även inom befintliga planområden så att dagvatten genomgår minst slamavskiljning före utsläpp till recipient” bidrar till att minska den påverkan ny byggnation ger beträffande övergödning.

Nollalternativet innebär en i huvudsak oförändrad situation beträffande övergödning.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen ger en viss negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet ger ingen förändring.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Vid tillkommande byggnation på landsbygden, enskild eller i grupp, tillse att avloppsanläggningarna får högsta möjliga standard.
Tillse att befintliga avloppsanläggningar uppfyller godtagbar standard.

8. Levande sjöar och vattendrag

Översiktsplanens ställningstaganden ”att arbeta för att dagvatten inom planlagda områden har sådan renhet att påverkan på vattendrag minimeras”, ”att verka för att den nuvarande kalkningsverksamheten bibehålls”, ”att tillse att samtliga vattentäkter får erforderliga skyddsområden” och ”att genomföra ombyggnad av Hallaryds avloppsverk” bidrar samtliga till att minska belastningen på sjöar och vattendrag.

Översiktsplanens ställningstagande för strandnära bostadsbebyggelse och ställningstagandet ”att arbeta för att strandskyddsbestämmelserna mildras utan att betydelsefulla naturmiljöer och stora biologiska värden påverkas och utan att allemansrätten nämnvärt begränsas” kan, om inte tillräckligt stränga krav ställs, ge ett negativt bidrag till måluppfyllelsen.

De nationella målen avseende vattenskyddsområden och grundvattenförande geologiska formationer är införda under kommunens ställningstaganden.

Nollalternativet redovisar inga åtgärder till förmån för Levande sjöar och vattendrag. Utbyggnad av bostäder och verksamheter inom befintliga detaljplaneområden utan behandling av dagvattnet bedöms ge en negativ påverkan på miljömålet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen ger en neutral påverkan på måluppfyllelsen. En övergång till mer ekologisk odling kan ge en positiv påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet kan ge en mindre negativ påverkan.

Stormarna (Gudrun och Per) får negativa effekter på sjöar och vattendrag men är lika för både översiktsplanen och nollalternativet.

Hur kan kommunen påverka utvecklingen?

Genom att vid bygglovsgivning på landsbygden ställa krav på bästa, rimliga lösningar på avloppshantering.

9. Grundvatten av god kvalité

Det nationella miljömålet ”att grundvattenförande geologiska formationer av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning senast år 2010 skall ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet” har förts in i översiktsplanen.

Översiktsplanen redovisar utredningsområde för framtida industri/handel i anslutning till kombiterminalen. Området har geologiska formationer med potentiella uttagsområden dricksvattenförsörjning. Två utredningsområden för framtida bostäder och verksamheter i Diö redovisar konflikt med potentiella uttagsområden för dricksvattenförsörjning, Nollalternativet innehåller samma ställningstaganden beträffande utredningsområdet i anslutning till kombiterminalen.

Sammanfattande bedömning

Kommunens ställningstagande stärker skyddet av grundvattnet med några undantag. Översiktsplanen redovisar dock konflikten mellan område för framtida vattenförsörjning och exploatering av mark för transportintensiv verksamhet i Älmhults tätort och mark för två utredningsområden i Diö. Med hänsyn till ställningstagandena i översiktsplanen bedöms dock påverkan på målet vara neutral. Nollalternativet, som saknar ställningstaganden för skyddet av grundvattnet och påverkar grundvattnet negativt i anslutning till kombiterminalen, bedöms ge en negativ påverkan på målet.

10. Myllrande våtmarker

Översiktsplanen redovisar endast ett konkret ställningstagande beträffande myllrande våtmarker nämligen ”att värna om våtmarkerna i kommunen”. Ställningstagandena beträffande dagvattenpolicy och behandling av dagvatten före utsläpp i recipient kan innebära att nya våtmarker skapas.

Nollalternativet är neutralt i förhållande till målet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanens ställningstaganden bidrar positivt till måluppfyllelsen. Nollalternativet är neutralt.

Vad kan kommunen göra?

Översiktsplanens ställningstaganden beträffande behandling av dagvatten före utsläpp i recipient, till exempel genom utbyggnad av utjämningsmagasin, och lokalt omhändertagande av dagvatten innebär att kraftiga vattenflöden ut i recipient kan begränsas.

11. Levande skogar

En policy för kommunens egna skogar har antagits, i vilken anges inriktningen för driften av skogarna.

Översiktsplanen tar i anspråk skogsmark dels för exploatering av bostäder och verksamheter dels för nya vägar.

Översiktsplanens ställningstaganden ”att inventera stora opåverkade områden och utreda möjligheterna att säkerställa sådana områden så att dess miljöer och naturvärden bevaras och om möjligt förstärka” och ”att verka för att markägare stimuleras till att miljöcertifiera sitt skogsbruk” är exempel på ställningstaganden som bidrar till levande skogar.

Nollalternativet innehåller också hänsynstaganden enligt skogspolicyn och tar även i anspråk skogsmark för exploatering av bostäder och verksamheter, dock i mindre omfattning. Text ingår inget nytt område för framtida miljöstörande verksamheter. Utbyggnaden av nya vägar har mindre omfattning i nollalternativet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen tar i anspråk mer skogsmark än nollalternativet. De i översiktsplanen redovisade ställningstagandena syftar dock till att stärka måluppfyllelsen.

Nollalternativet påverkar målet i mindre omfattning.

Vad kan kommunen göra?

Kommunen kan avsätta kommunala naturreservat. Kommunens skogspolicy redovisar mer satsning på lövskog.

12. Ett rikt odlingslandskap

Översiktsplanens ställningstaganden ”att verka för att förutsättningarna för att bevara det öppna odlingslandskapet bibehålls och förstärks”, ”att verka för att kemikalieanvändningen minimeras inom jord- och skogsbruk” och ”att arbeta för att grönstrukturplaner tas fram för de större tätorterna” syftar samtliga till att stärka odlingslandskapet. Översiktsplanens ställningstagande ”att bidra till en levande landsbygd genom att inta en fortsatt generös inställning till byggnation på landsbygden” inkluderar en positiv inställning till att skapa förutsättningar för sk hästgårdar.

Översiktsplanens vägsträckningar berör i liten uträkning odlingslandskapet dock kan byggnation på landsbygden och sk hästgårdar ge positiva effekter på odlingslandskapet.. Nollalternativet påverkar inte odlingslandskapet.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen bidrar till att stärka målet. Nollalternativet påverkar inte målet.

13. God bebyggd miljö

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostäder som har mesta möjliga attraktivitet, inte minst de områden som har strandnära lägen. De redovisade framtida vägsträckningarna bidrar i de flesta fall till att förbättra boendemiljöerna. Översiktsplanen innehåller flera ställningstaganden med syfte att skapa god bebyggd miljö. Ställningstagandet ”att arbeta för att strandskyddsbestämmelserna mildras utan att betydelsefulla naturmiljöer och stora biologiska värden påverkas och utan att allemansrätten nämnvärt begränsas” syftar enligt kommunens uppfattning till att skapa god bebyggd miljö. Andra exempel på sådana ställningstaganden är ”att medverka till att alternativa och attraktiva boendeanternativ finns”, ”att verka för att det i nya planområden skapas förutsättningar för biobränslebaserad fjärrvärme”, ”att se natur- och kulturmiljöer som en tillgång vid planering av områden för bostadsändamål”, ”att låta genomföra ortsanalys för ytterligare tätorter”. Vidare stärker ställningstagandena i översiktsplanen även de mindre orterna, vilket kan skapa förutsättningar för bibehållen eller utökad service.

Nollalternativet innehåller endast i mindre omfattning framtida vägsträckningar som förbättrar boendemiljöerna. Nollalternativet innehåller inga områden med strandnära lägen. Nollalternativet skapar små förutsättningar för utveckling av service i de mindre orterna.

Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen bidrar i stor omfattning till målet. Nollalternativet innebär oförändrade boendemiljöer och inte minst för Älmhults tätort försämrade trafikmiljöer.

14. Ett rikt och växt- och djurliv

Översiktsplanens ställningstagande ”att inventera stora opåverkade områden och utreda möjligheterna att säkerställa sådana områden så att dess miljöer och naturvärden bevaras och om möjligt förstärks” bidrar till måluppfyllelsen. Planens målsättning om byggnation på landsbygden, i synnerhet i strandnära lägen, kan påverka måluppfyllelsen negativt.

Nollalternativet innebär begränsad byggnation på landsbygden och liten negativ påverkan på måluppfyllelsen. Nollalternativet saknar dock ställningstaganden för att stärka skyddet.

Sammanfattande bedömning

Båda alternativen påverkar växt- och djurliv negativt. Översiktplanen i något större omfattning än nollalternativet.

Förebyggande åtgärder

Genom att vid byggande på landsbygden anpassa byggnationen till viktiga naturvärden inom området.

Betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kap miljöbalken ska en beskrivning göras av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter.

Jämförelse ska alltså göras mellan alternativen också vad gäller rubrikerna ovan. De flesta av faktorerna har dock behandlats under miljömålen ovan.

Bebyggelse, befolkning och hälsa

Effekterna redovisas i viss omfattning under målet 13. God bebyggd miljö.

Översiktplanen bygger på att skapa attraktiva boendemiljöer, att redovisa framtida vägsträckningar som avlastar trafiken inom utbyggda bostadsområden samt att skapa nytt område för framtida miljöstörande verksamhet. Framtida nya vägsträckningar minskar utsläppen av avgaser inom områden där människor idag bor och verkar samtidigt som riskerna för olyckor med farligt gods på väg minskar.

Nollalternativet skapar inga nämnvärda förutsättningar för att minska utsläppen eller riskerna för olyckor med farligt gods.

Bedömning

Översiktplanen innebär betydande förbättringar för bebyggelse, befolkning och hälsa. Nollalternativet innebär däremot försämringar för befolkning och hälsa.

Vatten, luft och klimat

Effekterna är redovisade under miljömålen, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning och Ingen övergödning.

Bedömning

Översiktsplanen innebär, genom framtida vägsträckningar, en betydande positiv effekt på luften främst i Älmhults tätort. Nollalternativet ger inte dessa förutsättningar.

Mark, landskap och forn- och kulturlämningar

Effekterna är delvis behandlade under Ett rikt odlingslandskap. Byggnation i anslutning till forn- och kulturlämningar skapar dock förutsättningar för mer ingående utredningar av dessa.

Bedömning

Översiktsplanen redovisar utbyggnad av bostadsbebyggelse inom områden med riksintresse för kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv. Nollalternativet redovisar ingen sådan utbyggnad. Översiktsplanen redovisar byggnation vid vatten, vilket kan uppfattas både som positivt och negativt för landskapsbilden. De utredningar av forn- och kulturlämningar som byggnation i anslutning till dessa kan kräva innebär positiva effekter.

Materiella tillgångar

Översiktsplanen och nollalternativet tar i anspråk i huvudsak skogsmark för utbyggnad av bostäder, verksamheter och vägar. I en kommunintern utredning redovisas nuvarande och potentiella uttagsområden för dricksvattenförsörjningen. I både översiktsplanen och nollalternativet sammanfaller ett sådant uttagsområde väster om terminalområdet med utredningsområde för framtida industri/handel. I översiktsplanen redovisas för Diö ett utredningsområde för bostäder i anslutning till Kattsjön och ett utredningsområde för industri/handel i Riskulla. Båda dessa områden sammanfaller med i internutredningen redovisade potentiella uttagsområden för vatten.

Bedömning

Översiktsplanen tar i anspråk mer skogsmark än nollalternativet. Båda alternativen redovisar exploateringsområden som också är potentiella uttagsområden för vatten, översiktsplanen i större omfattning (Diö).

Djur, växter och biologisk mångfald

Effekterna är redovisade under miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar och Ett rikt djur och växtliv.

Åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan

Vid det fortsatta detaljplanearbetet kommer kommunen att ta ställning till om planerna medför betydande miljöpåverkan. Om denna bedömning görs ska konsekvenserna av detaljplanen bedömas i en särskild miljökonsekvensbeskrivning och samråd kring denna hållas med Länsstyrelsen.

Översiktsplanen redovisar ställningstagandet ”att genomföra en fördjupad översiktsplan för utredningsområden i anslutning till sjön Möckeln med avseende på bostadsbebyggelse, turism, kultur- och naturvård”.

Med undantag av Älmhults tätort och Pjätteryd redovisas utredningsområden för industri/handel vars närhet till bostadsbebyggelse är mindre än 200 m. I de fall planerade detaljplaner inte enbart avser verksamhetsområden med små risker, sk industrikvarter, bör konsekvenserna för dessa bedömas i en särskild miljökonsekvensbeskrivning.

Åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför

Genom fortsatt mätning av luftkvalitén i Älmhults tätort ska den positiva miljöpåverkan konstateras som de nya vägarna i anslutning till tätorten torde innebära. Vid dessa mätningar bör också effekterna av utbyggnaden av biobränslebaserad fjärrvärme kunna konstateras.

Översiktsplanen redovisar utredningsområden för framtida bostäder i strandnära lägen. En uppföljning av hur detta påverkar förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och hur det påverkar livsvillkoren på land och i vatten för djur- och växtlivet bör genomföras.

Genom fortsatt medverkan i Helge ås vattenvårdsförbund analysera den eventuella påverkan som strandnära byggnation kan innebära.

Icke-teknisk sammanfattning

Sammanställning nedan försöker så strikt som möjligt att redovisa en sammanfattande jämförelse mellan översiktsplanen och nollalternativet med avseende på positiva och negativa konsekvenser på olika miljömål och miljöaspekter. 0 betyder varken positiv eller negativ påverkan. +5 betyder mycket positiv påverkan och -5 betyder mycket negativ påverkan. En 5- gradig skala har valts för att kunna ge en så rättvis jämförelse som möjligt.

Miljöaspekt	Översiktsplanen	Nollalternativet
1. Begränsad klimatpåverkan	+1	+2
2. Frisk luft	+3	-2
3. Bara naturlig försurning	+1	+2
4. Giftfri miljö	+2	0
6. Säker strålmiljö	+2	0
7. Ingen övergödning	-1	0
8. Levande sjöar och vattendrag	0	-1
9. Grundvatten av god kvalitet	0	-1
10. Myllande våtmarker	+1	0
11. Levande skogar	+1	0
12. Ett rikt odlingslandskap	+2	0
13. God bebyggd miljö	+4	-1
14. Ett rikt djur och växtliv	-2	-1
Bebyggelse, befolkning och hälsa	+4	-2
Vatten, luft och klimat	+3	-2
Mark, landskap och forn- och kulturlämningar	0	0
Materiella tillgångar	-2	-1

Underlagsmateriel

Älmhults kommun, Översiktsplan 2006

Boverket mars 2006 "Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen -en vägledning

Boverket "Bättre plats för arbete", Allmänna råd 1995:5

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Svenska miljömål (Riksdagen 1999, 2005)